GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 50. *Joi, 5 (17) Martie.* 1887.

Braşovŭ, 4 Martie 1887.

O interesantă discusiune s'a încinsŭ alaltăerĭ în camera deputaţilorŭ din Viena în privinţa tecstului de pe bancnote. La ordinea ḍilei era desbaterea specială asupra statutului băncii austro-ungare. Articululŭ 82, privitorŭ la tecstulŭ bancnotelorŭ, aşa cum a fostŭ stilisatŭ de ambele guverne din Viena şi din Peşta, cere ca bancnoţele sĕ fiă provĕḍute, ca şi astăḍĭ, pe-o parte cu tecstŭ germanŭ, ér' pe altă parte cu tecstŭ maghiarŭ. Deputatulŭ Dr. Trojan împreună cu mai mulţĭ alţĭ deputaţĭ a propusŭ la art. 82 sĕ se ḍică, că pe bancnote, în partea unde se află textulŭ germanŭ, este a se indica valórea în tóte limbile regatelorŭ şi ţĕrilorŭ representate în „Reichsrath“.

Unulŭ din corifeii cehĭ, Dr. Gregr, s'a ridicatŭ sĕ apere propunerea lui Trojan. Elŭ a ţinutŭ cu acésta ocasiune unŭ fulminantŭ discursŭ, combătêndŭ slăbiciunea guvernului austriacŭ şi ilustrândŭ cu vii culorĭ situaţiunea, ce a creat'o dualismulŭ popórelorŭ din acéstă împĕrăţiă, precum şi părerile, ce domnescŭ în partea de dincolo a monarchiei asupra egemoniei Maghiarilorŭ şi a relaţiunilorŭ dintre ei şi popórele austriace.

Vorbirea lui Gregr a fostŭ viu aplaudată de întréga maioritate din cameră şi nu fără sfială s'a încercatŭ ministrulŭ de finance Dunajevsky a justifica procederea guvernului în afacerea cu tecstulŭ notelorŭ, ceea ce însĕ nu i-a succesŭ.

In întroducerea vorbirei sale Gregr a accentuatŭ cum suntŭ plesniţĭ în faţă Cehii prin aceea, că nu li se acordă nicĭ cererea în privinţa tecstului poliglot pe note, cerere, care nu costă nicĭ unŭ banŭ frântŭ, după ce li s'au respinsŭ tóte pretensiunile, carĭ costă banĭ. Intregulŭ poporŭ cehicŭ doresce, ca ceea ce se ḍice pe bancnote sĕ fiă ḍisŭ într'o limbă, care sĕ-o pricépă poporulŭ. Décă, ḍice Gregr, s'ar pretinde ca tecstulŭ bancnotelorŭ sĕ fiă compusŭ în limba arabă séu chinesă, atuncĭ toţĭ ar găsi, că acésta este o nebuniă; îmĭ veţĭ concede însĕ, că în Austria trăescŭ milióne de ómenĭ, carĭ cunoscŭ limba germană şi maghiară tocmai aşa de puţinŭ, ca pe cea arabă şi chinesă.

Este óre nouă cererea ca tecstulŭ pe note sĕ fiă poliglotŭ? De când esistă bancnote în Austria totdéuna a fostŭ tipăritŭ pe ele tecstulŭ în tóte limbele imperiului şi chiar şi absolutismulŭ germanisătorŭ a fostŭ multŭ mai cum se cade decâtŭ ca sĕ comită asemenĭ vexaţiunĭ faţă cu popórele.

Gregr se plânge în contra ministrului de finance, că tractéză cestiunea ca ceva bagatelŭ, dér este convinsŭ cu tóte aceste, că d-lŭ ministru ar fi aflatŭ o satisfacţiune fórte mare, décă i-ar fi succesŭ a obţiné faţă cu Ungurii şi numai cele două cuvinte, carĭ sĕ indice valórea notelorŭ în tóte limbile. Lucru tristŭ şi ruşinătorŭ este însĕ pentru guvernulŭ austriacŭ, că este aşa de slabŭ şi neputinciosŭ faţă cu Ungaria, încâtŭ n'a putută obţiné nicĭ acele două cuvinte pe tecstulŭ bancnotelorŭ.

Caracteristicŭ este modulŭ cum esplică deputatulŭ Gregr refusulŭ constantŭ alŭ Ungurilorŭ de a concede tecstulŭ poliglotŭ pe partea germană a bancnotelorŭ.

Maghiarii — ḍice elŭ — ca rassă domnitóre în Ungaria, nu voiescŭ ca lumea sĕ scie, că în Ungaria mai trăiescŭ afară de Maghiarĭ şi alte naţionalităţĭ. De aceea ei sugrumă orĭce mişcare şi orĭ-ce semnŭ de viaţă a popórelorŭ nemaghiare şi de aceea nu voiescŭ ei nicĭ acea, ca pe tecstulŭ notei sĕ se pótă ceti esistenţa acestorŭ popóre.

Dér nicĭ pe partea austriacă a bancnotei nu voiescŭ Maghiarii sĕ se întêmple acésta, pentru cĕ credŭ, că popórele nemaghiare ale Ungariei, seduse prin rĕulŭ esemplu alŭ părţii cislaitane, arŭ puté pretinde în cele din urmă şi respectarea naţionalităţii lorŭ pe bancnote.

„Acésta e causa“, esclamă Gregr, „pentru care pretensiunile nóstre au fostŭ respinse; de aceea guvernulŭ nostru a trebuitŭ sĕ capituleze. Décă ministrulŭ de finance nu voiesce sĕ mărturiséscă acésta, causa este că îi e ruşine“.

„Despre dualismŭ“, adauge Gregr, „nu voiu se vorbescŭ mai departe: Dualismulŭ, acéstă crimă în contra Austriei, noi nu-lŭ avemŭ pe consciinţă (bravo! bravo! în drépta). Décă însĕ creatorii dualismului au creḍutŭ, că va fi cu putinţă a suprima în Austria popórele negermane, cum suprimă Ungurii popórele nemaghiare, atuncĭ aceştĭ domnĭ şi-au greşitŭ cumplitŭ socotéla. căcĭ noi suntemŭ făcuţĭ din metalŭ mai tare decâtŭ sĕrmanii Slovacĭ în Ungaria, şi ceea ce în Ungaria se încovóie şi se plécă, ar puté aicĭ fórte uşorŭ sĕ se frângă şi sĕ se crepe“.

Apoi se plânse deputatulŭ cehŭ între aplausele maiorităţii asupra amestecului Ungurilorŭ în afacerile cislaitane, aşa că fără învoirea lorŭ nu mai e cu putinţă sĕ se străforme nicĭ tecstulŭ bancnotelorŭ pe partea austriacă după cum cerŭ trebuinţele popórelorŭ cislaitane. „E datoria guvernului nostru sĕ nu sufere, ca Austria sĕ devină unŭ scăunelŭ de picióre alŭ şovinismului maghiarŭ!“ — In fine cerŭ ca guvernulŭ sĕ mai negocieze încă odată cu Ungurii în acéstă cestiune.

Rĕspunsulŭ ministrului de finance Dunaievsky, a fostŭ, precum amŭ amintitŭ, slabŭ şi, ceea ce a bătutŭ la ochĭ, n'a desaprobatŭ nicĭ măcarŭ c'unŭ cuvêntŭ atacurile vehemente îndreptate din partea lui Gregr în contra Ungurilorŭ.

Mocsary nu mai e singurŭ!

Eată scrisórea ce o adreséză Mocsary cătră acei alegĕtorĭ independenţĭ ai sĕi din oraşulŭ Halas, carĭ i-au rĕmasŭ credincioşĭ:

Cătră preşedintele partidei independente din Halas.

Onorate d-le preşedinte!

Am primitŭ hotărîrea partidei independente din Kiskun Halas, adusă în 6 a lunei curente, pe care ai binevoitŭ a mĭ-o comunica. Declaraţiunea aprobătóre a partidei m'a umplutŭ de bucuriă şi de mulţumire. Aceia, carĭ m'au atacatŭ pentru vederile ce le-am esprimatŭ în cestiunea naţionalităţilorŭ, au ajunsŭ până a mĕ acusa chiar cu trădare de patriă, hotărîrea partidei independente din Halas va depărta dela mine acéstă acusare, pentru-că fiecare va înţelege, că nicĭ mintea, nicĭ inima cetăţenilorŭ unui oraşŭ atâtŭ de néoşŭ maghiarŭ nu i-ar puté lăsa sĕ ia sub protecţiunea lorŭ pe unŭ trădătorŭ de patriă, nu i-arŭ lăsa sĕ priméscă şi aprobe astfelŭ de vederĭ, pe carĭ a-le vesti şi mărturisi înséinnă trădare de patriă.

Acésta a mea mulţumire privesce însĕ propria mea persónă, precum şi hotărîrea onoraţilorŭ mei alegĕtorĭ, însĕ din acéstă hotărîre urméză încă unŭ faptŭ de importanţă şi mai mare decâtŭ justificarea neînsemnatei mele persóne. Faţă cu pasulŭ cu totulŭ necuviinciosŭ alŭ partidei contrare, onorata adunare a partidei nu s'a îndestulitŭ numai a apĕra pe acela, pe care la alegerea de deputaţĭ l'a onoratŭ cu încrederea sa, ci pe faţă a luatŭ posiţiune contra acelui curentŭ ivitŭ în cestiunea naţionalităţilorŭ, alŭ căruĭ resultatŭ nu póte sĕ fiă altulŭ, decâtŭ ca sĕ pună pe picióră de rĕsboiu o parte a cetăţenilorŭ contra celeilalte, sĕ amărască şi sĕ despóiă de speranţa de a puté trăi în pace pe aceia, carĭ alipindu-se de acéstă patriă au dorinţă sinceră a trăi în pace cu maghiarimea, precum s'a întêmplatŭ în decursŭ de o miiă de anĭ. Acesta este unŭ faptŭ de mare importanţă, onorate d-le preşedinte. *Nu sunt mai multŭ singurŭ*, când, îndemnatŭ de convingerea mea firmă, mĭ-am rĕdicatŭ debilulŭ meu cuvêntŭ, nu numai între patru ochĭ séu printr'o mai căldurósă stringere de mână mĭ-se face cunoscutŭ din partea a numeroşĭ ómenĭ şi încă distinşĭ prin posiţia lorŭ, că aprobă vederile mele, ci din mijloculŭ simpaticŭ alŭ lamurei maghiarimei se înalţă unŭ rĕsunetŭ în auḍulŭ ţĕrei întregĭ, care rĕsunetŭ, credinciosŭ politicei naţionale tradiţionale, şi astăḍĭ ḍice, că dreptatea şi echitatea este politica cea mai bună.

Pe urma străbunilorŭ âmblă şi maioritatea cetăţenilorŭ oraşului Halas. Naţiunea maghiară a fostŭ în stare a sĕvêrşi lucrurĭ marĭ şi laudabile pe timpulŭ domniei lui Arpad şi a diferitelorŭ case domnitóre, măcarcă locuitorii ţĕrei erau şi atuncĭ compuşĭ din popóre de atâtea limbĭ şi naţionalităţĭ, ca şi în momentulŭ de faţă. Naţiunea maghiară nicĭodată n'a nisuitŭ ca cu focŭ cu ferŭ sĕ stórcă unitatea limbei, patria a consideratŭ de cetăţénŭ cu dreptŭ egalŭ pe fiăcare, fără considerare la naţionalitate, argumentŭ neîndoiosŭ despre acésta este împrejurarea, că pe fiăcare l'a împărtăşitŭ egalŭ în privilegiile nobilitare, prin carĭ în timpurile străbune sa datŭ espresiune plenitudinei drepturilorŭ cetăţenescĭ. Şi acésta n'a împedecatŭ maghiarimea ca sĕ imprime istoriei ţĕrei timbrulŭ ei propriu, n'a împedecat'o, precum nicĭ în viitorŭ nu póte sĕ o împedece, de a-şĭ susţiné în ţéra acésta rolulŭ conducĕtorŭ, care nicĭ odată n'a fostŭ trasŭ la îndoélă de celelalte naţionalităţĭ.

Noi nu avemŭ lipsă ca prin punerea în jocŭ permanentŭ a păcei interne din ţĕră sĕ nisuimŭ la unŭ scopŭ nerealisabilŭ, ca prin acéstă deşĕrtă nisuinţă sĕ împingemŭ marea mulţime a cetăţenilorŭ nostri în braţele acelora, carĭ numai cu preţulŭ jertfirei independenţei nóstre naţionale arŭ fi aplicaţĭ a ne întinde mână de ajutorŭ în maghiarisarea forţată: scopulŭ ni-lŭ vomŭ puté ajunge atuncĭ, când vomŭ face, ca sub farmeculŭ valórei moralĭ a naţiunei maghiare tóte naţionalităţile acestei patrie sĕ nisuéscă cu puterĭ unite şi cu comună iubire de patriă la ajungerea marelorŭ scopurĭ ale esistenţei statului; şi acésta se va întêmpla, décă nicĭ pe terenulŭ relaţiunilorŭ de statŭ, nicĭ pe alŭ celorŭ sociale *nu-i vomŭ turbura în conservarea şi libera desvoltare a limbei şi a naţionalităţii lorŭ*, pe care o privescŭ ca urmare naturală a libertăţii lorŭ individuale şi cetăţenescĭ.

Rĕsunetulŭ din Halas va esercia o înrîurinţă mulcomitóre şi încurăgiatóre asupra tuturorŭ acelora, carĭ vĕḍêndŭ netoleranţa ce domnesce aḍĭ câtŭ p'aci au începutŭ a pierde speranţa că se va mai puté afla vre-odată modulŭ, ca naţionalităţile sĕ trăiéscă în pace la olaltă.

In acéstă privinţă a avutŭ deja efectŭ şi modesta mea vorbire, după neîndoiósele doveḍĭ ce leam la mână, a avutŭ efectŭ, dér nu astfelŭ, ca sĕ pună deadreptulŭ pe picióră şi mai renitentŭ pe acei pretinşĭ duşmanĭ ai patriei; cu câtŭ mai mare efectŭ va avea în privinţa acésta acea declaraţiune, ce vine dela marele numĕrŭ alŭ distinsei inteligenţe şi dela cetăţenii cu nestricate sentimente maghiare a unui oraşŭ néoşŭ maghiarŭ. Prin acésta, onorate d-le preşedinte, d-vóstră a-ţĭ făcutŭ unŭ serviţiu patriei.

Primiţĭ vĕ rogŭ încă odată espresiunea mulţămirei şi a înaltei consideraţiunĭ dela alŭ D-vóstră:

Budapesta, 8 Martie 1887.

plecatŭ servŭ
Ludovicŭ Mocsary, dep. dietalŭ.

O scrisóre revoluţiunară bulgară.

Mai nainte de isbucnirea ultimei revolte în Bulgaria, comitetulŭ refugiaţilorŭ bulgarĭ a trimisŭ prefectului din Küstendil următórea scrisóre confidenţială:

Comitetulŭ refugiaţilorŭ bulgarĭ din Rusia, Turcia şi România, obligându-vĕ la celŭ mai strictŭ secretŭ, vĕ face cunoscutŭ, că décă nu veţĭ urma conformŭ acestui ordinŭ secretŭ, veţĭ rĕspunde cu capulŭ. Ţéra se găsesce actualmente în cea mai dificilă posiţiune, în care au aruncat'o câţĭ-va vagabunḍĭ şi ómenĭ căḍuţĭ moralmente. Aceştĭ ómenĭ voiescŭ cu orĭce preţŭ sĕ mérgă până la sfârşitŭ cu causa lorŭ cea rea, şi sĕ lase ţéra în cea mai deplină anarchiă care va trebui sĕ aibă consecinţe sângerose. Pentru că aceştĭ ómenĭ n'au nicĭ o

putinţă d'a face unŭ pasŭ înapoi, nu potŭ eşi din încurcătură decâtŭ prin mijlóce estreme; ei nu voiescŭ sĕ cadă decâtŭ cu sgomotŭ. Prevĕdêndŭ însĕ acestŭ sfârşitŭ, actualii ómenĭ ai puterei din Bulgaria au depusŭ marĭ sume, stórse din sudórea poporului bulgarŭ, la băncile din Bucurescĭ şi Viena pe numele Nacevicĭ, Stranski etc. pentru ca sĕ aibă ceva pentru ḑile negre. Acum, fiindŭ că aceştĭ ómenĭ trebue sĕ dea sémă poporului de faptele lorŭ trădătóre şi de tóte abusurile şi cruḑimele lorŭ, şi fiindŭ-că comitetulŭ are doveḑĭ sigure că întréga bandă are de gând sĕ fugă din patrie pentru ca sĕ nu cadă în mânile justiţiei poporului, comitetulŭ vĕ comunică, că veţĭ fi privitŭ ca complice şi riscaţĭ capulŭ d-vóstră în casŭ când nu veţĭ face totŭ posibilulŭ ca sĕ prindeţĭ pe regenţĭ, pe miniştri şi pe ceilalţĭ mişei când vorŭ voi sĕ fugă prin judeţulŭ d-vóstră. Acestea vi-se cumunică, fiindŭ-că în curêndŭ se vorŭ ivi evenimente însemnate şi fiindŭ-că spiritele cele rele ale patriei vorŭ fugi probabilŭ prin judeţulŭ d-vóstrĕ, care se află tocmai la graniţă.

SCIRILE ḐILEI.

Foile ungurescĭ aducŭ după „Magyar Allam« scirea, că în *diecesa unită a Gherlei* mai mulţĭ Românĭ gr. or. din câteva comune au trecutŭ la religia gr. catolică cu biserică şi cu protopopŭ cu totŭ. Ungurii vĕdŭ în acésta unŭ mare succesŭ naţionalŭ unguerescŭ. Vomŭ vorbi despre acestŭ casŭ, îndată ce vomŭ primi informaţiunĭ sigure.

—x—

Din comitatulŭ *Solnocŭ-Dobêca* ni se scrie: „Stimate d-le Redactorŭ! Nu mĕ potŭ reţiné a nu Vĕ atrage atenţiunea asupra unei scrierĭ eşite din condeiulŭ şi creerii unui preotŭ românŭ greco-cat., care în totŭ momentulŭ e gata a se folosi şi de cele mai detestabile mijlóce, maghiarisându'şĭ atâtŭ numele de botezŭ, câtŭ şi conumele, tămâindŭ în foi maghiare catolicismulŭ unguerescŭ şi prin urmare şovinismulŭ, numai sĕ între în graţia lui Banffy-paşa, precum şi în graţia episcopului Szabo, cu a căruia ajutorŭ sperézà Preacuvioşia sa a ocupa postulŭ de canonicŭ devenitŭ vacantŭ prin încetarea din viéţă a canonicului Gulovich. Acestŭ omŭ slabŭ de ângerŭ înainte de a deveni păstorŭ alŭ sufletelorŭ biserici unite cu biserica catolică, dela care biserică unită şi-a „luatŭ cultura binecuvêntată“ (ipsissima verba) arăta iubire de poporulŭ, din care s'a născutŭ, a fostŭ compusŭ o societate de teatru de diletanţĭ românĭ etc., éră astăḑĭ? Se binevoiţĭ a pune sub ochii publicului nostru românescŭ articululŭ d-sale plinŭ de bucuria apărutŭ în *„Magyar Allam“* Nr. 69 din 1887 pe pagina a 2-a columna a 4-a, din care mai limpede decâtŭ sórele se vede, că orĭ şi ce căutândŭ în d-sa vomŭ afla, numai iubire de poporŭ nu. Acesta e *Vasiliu Filipŭ*, preotŭ greco-cat. în Lăpuşulŭ românescŭ, aci predică elŭ aḑĭ cuvêntulŭ neadevĕrului la unŭ poporŭ fórte numerosŭ«.

—x—

Sub egida fisolgăbirĕului Paulovicĭ, a farmacistului Freyler şi a directorului şcólei de statŭ Klug, s'a formatŭ în *Orşova o reuniune pentru lăţirea limbei unguresci*, ale cărei statute s'au şi întăritŭ de ministrulŭ de interne. Reuniunea are problema ca prin editarea unei foi ungurescĭ şi prin alte mijlóce corĕspunḑĕtóre scopului sĕ ridice şi sĕ promoveze limba unguréscă şi simţĕmêntulŭ „patrioticŭ" în fostele graniţe militare. — Curiosŭ lucru, sub egida unui Sêrbŭ şi doi Şvabĭ se lucréză la maghiarisarea graniţelorŭ militare! Şi vorŭ şi isbuti la — calendele grecescĭ.

—x—

Aḑĭ Mercurĭ a începutŭ în *Braşovŭ asentarea* cu tinerii din classa ântêiu de etate. Mâne Joi vine la rêndŭ a doua classă de etate, ér poimâne Vinerĭ classa a treia de etate.

—x—

D-lŭ advocatŭ *Danilă Lica* a suferitŭ o durerósă perdere prin încetarea din viéţă a fratelui d-sale *Maximilianŭ Lica*, jude reg. în pensiune. — Ĭi adresămŭ condolenţele nóstre!

—x—

Conducĕtórea oficiului postalŭ din *N. Czeteny*, Emma *Balazsy*, a păgubitŭ erariulŭ postalŭ prin manipulare *fraudulósă*. Până acum s'a doveditŭ lipsa sumei de 1606 fl. Emma Balazsy deschidea scrisorile cu banĭ, lua ce era în ele, séu le nimicea cu totulŭ. Preotulŭ localŭ, unŭ unchiu alŭ defraudantei, s'a obligatŭ, nu'i vorbă, a despăgubi erariulŭ, dér elŭ se află într'o stare aşa de rea, încâtŭ va rĕmâné cu bunăvoinţa.

—x—

Pe stăvilarele de lângă Hityas, precum raporteză foile din *Timişóra*, s'a petrecutŭ acum câteva ḑile o dramă sângerósă. Doi lucrătorĭ de prisme, carĭ voiau sĕ trécă pe celălaltŭ ţĕrmŭ alŭ Timişului, rugare pe plutaşulŭ Ionŭ *Svetjescu* sĕ'i trécă peste Timişŭ că'i vorŭ da unŭ bacşişŭ. Plutaşulŭ, omŭ săracŭ, le'mplinĭ dorinţa; dér ajunşĭ pe celălaltŭ ţĕrmŭ, cei doi lucrătorĭ ilŭ luară în bătaiă de jocŭ şi dreptŭ bacşişŭ îi mai deteră şi câteva loviturĭ de băţŭ. Svetjescu, bărbatŭ putenicŭ, în vêrstă de 25 anĭ, se puse în apĕrare şi se şi încăerară toţĭ trei. Lucrătorii făcură usŭ de lopeţile lorŭ şi omoriră pe sĕrmanulŭ plutaşŭ. Lucrătorii fugiră la Timişóra şi de acolo la Modoşŭ. Gendarmii îi urmărescŭ.

—x—

In *Oroshaza* s'a datŭ de urma unorŭ *falsificatorĭ* de bancnote de câte 10 fl., ce s'au pusŭ în mare numĕrŭ în circulaţiă fiindŭ fórte bine imitate. Unŭ ţĕranŭ a fostŭ arestatŭ, ceilalţĭ încă nu suntŭ cunoscuţĭ.

—x—

Sergentulŭ majorŭ rusŭ Michael *Krieger*, care fusese arestatŭ în *Cracovia*, ca bănuitŭ pentru *spionagiu*, a fostŭ pusŭ érăşĭ în libertate din ordinŭ mai înaltŭ.

—x—

In *Oradea mare* s'a întêmplatŭ următorulŭ casŭ: La preparandistulŭ Alex. Kalman petrecură în ḑilele trecute cincĭ calfe de prăvăliă şi pe la 11 óre séra porniră spre casă însoţiţĭ de Kalman. Pe stradă ḑise unulŭ din ei, Alex. Miskolczi, cătră Kalman: „Bagă de sémă, te împuşcŭ!« — „Impuşcă!“ respunse ḑîmbindŭ Kalman, care luă ameninţarea amicului sĕu dreptŭ glumă; dér în acelŭ momentŭ împuşcătura rĕsună şi Kalman căḑù josŭ lovitŭ fiindŭ în capŭ. Amicii sĕi încremeniră de spaimă, dér venindu'şĭ în fire ridicară pe Kalman şi lŭ transportară acasă. Miskolczi fugise după împuşcătură strigândŭ că are sĕ se împusce. A doua ḑi s'a şi găsitŭ mortŭ în locuinţa stăpânului sĕu, comerciantulŭ Palkovicĭ. Se împuşcase în inimă. Intr'o scrisóre lăsată rógă pe părinţii sĕi şi p'ai lui Kalman sĕ-lŭ erte, deórece nenorocita faptă a fostŭ o întêmplare. Kalman încă a fostŭ lovitŭ de mórte. S'a pornitŭ cercetare judecătorescă.

—x—

Se desminte scirea că în *Rusciucŭ* au mai fostŭ împuşcaţĭ 14 sergenţĭ şi caporalĭ.

—x—

Din *Cracovia* se scrie, că după o cercetare de 2 sĕptĕmânĭ, din ordinulŭ guvernului rusŭ au fostŭ espedaţĭ peste graniţă doi oficerĭ prusianĭ carĭ, travestiţĭ ca agenţĭ comercianţĭ, au desemnatŭ fortăréţa Ivangrod şi împrejurimile ei.

Noulŭ planŭ de învĕţămêntŭ gimnasialŭ.

In ḑilele acestea s'a resolvatŭ cestiunea revisuirei planului de învĕţămêntŭ gimnasialŭ şi în curêndŭ va fi trimisŭ gimnasielorŭ noulŭ planŭ împreună cu instrucţiunile respective de cătră ministrulŭ instrucţiunei. Dela 1879 acesta e alŭ treilea planŭ de învĕţămêntŭ; nu scimŭ de câte orĭ se va mai schimba de aci încolo. Ĕtă modificările ce s'au făcutŭ:

Limba latină se va propune în classa I în 7 óre în locŭ de 6 ca până acum.

Geografia politică a Ungariei (classa III) a primitŭ ca adausŭ ţĕrile de corónă austriace (privire generală). Pentru ca în clasa VIII sĕ se pótă întrebuinţa mai multŭ timpŭ pentru geografia politică a Europei şi Americei, s'a trecutŭ în classa VI acea parte a istoriei timpului mai nou, care până acum servea ca întroducere instruinţei geografice, anume secţiunea dela congresulŭ din Viena până la anulŭ 1848. Acele evenimente istorice însĕ, care se întindŭ dela anulŭ 1848 până în ḑilele nóstre se vorŭ tracta şi de aci înainte în classa VII. O esenţială modificare s'a făcutŭ şi în instruirea geografiei în classa I şi II In classa I se va propune geografia Ungariei şi a restului Europei (ér nu numai a Ungariei şi ţĕrilorŭ mediterane ca până acum); în classa II întrégă Asia, Africa, America şi Australia.

Matematica încă a suferitŭ o mică schimbare. Până acum stereometria era împărţită pe două clase: în classa VI se tractau corpurile colţuróse, în a VII, pe lângă representarea grafică a espresiunilorŭ algebraice, corpurile rotunde. Acum s'au trecutŭ în classa VII atâtŭ corpurile colţuróse câtŭ şi cele rotunde, însuşindu-şĭ prin acésta scolarulŭ în modŭ mai unitarŭ stereometria.

Geometria descriptivă încă s'a modificatŭ puţinŭ. S'au trecutŭ din classa IV în classa III cercurile, pe când în classa IV s'au primitŭ construcţia, planulŭ şi tăiătura obiectelorŭ visibile simple (de esemplu a edificiilorŭ.)

Modificările mai importante în instrucţiunile adause la planulŭ de învĕţămêntŭ suntŭ următórele:

S'a mai moderatŭ *directiunea* esclusivŭ *inductivă*, fiindŭ împreunată cu multe greutăţĭ în classele cu unŭ numĕrŭ mai mare de scolarĭ.

In *limba unguréscă* se cerea până acum, ca tractarea părţiĭ formale sĕ se baseze pe partea sintactică; după nouĕle instrucţiunĭ, stă liberŭ profesorului sĕ se servéscă de acéstă metodă orĭ sĕ construeze partea formală în legătură cu părţile vorbirei.

Relativŭ la metoda propunerei *limbei latine* nouĕle instrucţiunĭ ḑicŭ, că gramatica sĕ aibă ca basă lectura. Acei profesorĭ însĕ, carĭ după convingerea lorŭ didactică credŭ că acésta cale e grea pentru scolarĭ, potŭ procede şi aşa, că trecŭ la lectură numai după ce esplică şi esercézá pe scolarĭ, ţinêndŭ mereu sémă de cunoscinţele lorŭ câştigate din limba maternă, în paradigmatele şi regulele necesare, prin urmare numai după o astfelŭ de pregătire.

La *limba germană* se accentuéză, că în cele două classe superióre din urmă sĕ se facă instrucţiunea cea mai mare parte în nemţesce pentru practica însuşire a acestei limbĭ.

Amĕruntele materiei de învĕţămêntŭ a *istoriei universale* s'au redusŭ. In classa VIII se numĕrau până acum pré pe largŭ isvórele ce erau de tractatŭ şi operile cele mai însemnate ale istoriografiei ungare. De órece esperiinţa a doveditŭ, că acestŭ materialŭ mai nicĭodată nu s'a putută rĕsbi, sĕ dispune în nouĕle instrucţiunĭ, ca tractarea isvórelorŭ principale, precum şi acelea ale istoriografiei sĕ se împreune cu singuraticele periode de timpŭ.

In privinţa *geografiei* se susţine şi în nouĕle instrucţiunĭ tractarea acelorŭ animale şi plante, care caracteriséză în adevĕrŭ o unitate geografică şi pe lângă acésta se mai cere acum, că în classa I şi II după geografia fisică are sĕ urmeze şi împărţirea şi delimitarea politică.

Amĕruntele pré numeróse în materia de învĕţămêntŭ a *chemiei* şi *mineralogiei*, (classa IV) încă s'au redusŭ.

In instrucţiunile pentru *geometria desemnativă* s'a accentuatŭ mai tare punctulŭ de vedere geometricŭ în comparaţiă cu esecutarea tehnică, pe când mai nainte geometria sta cu totulŭ în serviciulŭ desemnului. Décă permite timpulŭ, se póte propune în classa IV şi representarea orthogonală, pentru ca scolarii sĕ 'nveţe a pricepe şi mai bine representarea obiectelorŭ.

Instrucţiunile s'au lărgitŭ prin aceea, că acum cuprindŭ şi orientărĭ pentru instruirea în *propedeutica filosofică* şi în *gimnastică*.

Cea mai importantă inovaţiune este întroducerea aşa numitelorŭ „planurĭ de învĕţămêntŭ locale". Fiecare gimnasiu e îndreptăţitŭ a acomoda planulŭ normalŭ de învĕţămêntŭ referinţelorŭ sale locale speciale, adecă a lucra unŭ planŭ de învĕţămêntŭ localŭ, se 'nţelege de sine cu órecare restricţiunĭ şi cu aprobarea ministrului de instrucţiune. Aceste planurĭ de învĕţămêntŭ locale au sĕ se trimétă ministerului, pentru a le suprarevisui şi aproba, până la 5 Aprilie, aşa ca sĕ între în vigóre cu începutulŭ anului şcolarŭ viitorŭ.

Procesŭ de calumniă

contra d-lui *Franciscŭ Hossu Longinŭ*, advocatŭ în Deva.

(Urmare.)

Preşedintele pune întrebarea, décă acusatulŭ recunósce cele cetite, ca eşite dela dênsulŭ. Acusatulŭ rĕspunde, că da, elŭ le-a adresatŭ ministrului.

După acestea ia cuvêntulŭ procurorulŭ şi într'o vorbire lungă şi pledată cu multă desteritate şi cunoscinţă de causă, repetéză şi respective amplifică motivele din actulŭ de acusaţiune, adusŭ de cătră Tribunalŭ şi în parte modificatŭ de Tabla reg. Procurorulŭ face istoriculŭ causei, arătândŭ, că preşedintele Tribunalului reg. din Deva, d-nulŭ Franciscŭ Solyom Fekete, aflândŭ cuprinsulŭ telegramei şi alŭ petiţiunei cetite, a cerutŭ permisiunea, ca sĕ tragă la rĕspundere pe acusatŭ »pentru vĕtĕmare de onóre“ — şi totodată a cerutŭ sĕ se delegeze unŭ altŭ Tribunalŭ — celŭ din Cluşiu, séu celŭ din Alba-Iulia.

Ministrulŭ, din motivŭ, că nu s'au adusŭ fapte concrete, lăsândŭ în voia acusatorului a face paşĭ pentru urmărirea delictului pentru vĕtĕmare de onóre, a denegatŭ împuternicirea, îndrumândŭ pe acusatorŭ ca sĕ cérà delegare la Têrgulŭ Mureşului.

Ordonându-se delegarea Tribunalului de aicĭ, după ce s'a deliberatŭ asupra gravamenelorŭ contra competinţei, s'a întrodusŭ cercetarea contra acusatului.

Sub decursulŭ investigaţiunei Tribunalulŭ aflândŭ, că faptele ce se impută acusatului nu ar involva numai delictŭ »pentru vĕtĕmare de onóre«, ci delictŭ „de calumniă", a cerutŭ şi a primitŭ dela fostulŭ ministru de justiţiă împuternicirea de a continua investigaţiunea pentru calumniă şi a urmări din oficiu faptele acusatului. In urma acestei investigaţiunĭ, pe basa fasiunilorŭ acusatului, a martorilorŭ şi a datelorŭ ce s'au procuratŭ, s'a doveditŭ, ḑice procurorulŭ, că acusatulŭ cu dreptŭ cuvêntŭ este vinovatŭ de delictulŭ calumniei, şi pentru aceea s'a şi pusŭ în stare de acusă.

Tabla regéscă, modificândŭ în parte actulŭ de acusaţiune, a ordonatŭ urmărirea numai a delictului de calumniă şi ascultarea numai a martorilorŭ citaţĭ.

Deóre-ce — ḑice procurorulŭ, — actele dovedescŭ, că acusatulŭ este suspicionatŭ din motive temeinice, ilŭ acusŭ pentru delictŭ de calumniă şi propunŭ întroducerea procedurei de documentare.

La acestea preşedintele îndrumândŭ martorii în o odaiă laterală, provócă pe acusatŭ, ca sĕ spună pe

scurtŭ tóte cum s'au întêmplatŭ şi ce l'a îndemnatŭ, ca sĕ înainteze actele, ce s'au cetitŭ în faţa Tribunalului şi pe carĭ le-a recunoscutŭ de ale sale?

Acusatulŭ a rĕspunsŭ cam următórele:

Onoratŭ Tribunalŭ regescŭ! Investigaţiunea, ce a resultatŭ pertractarea finală de astădĭ, îşĭ are isvorulŭ într'o luptă începută aprópe de dece anĭ, ce a ţinutŭ necontenitŭ şi care luptă a avutŭ óre-carĭ părţĭ de natură politică.

Este faptŭ şi aceea, că lupta acésta nu a fostŭ şi nu a putută fi nicĭ spre folosulŭ meu, nicĭ spre alŭ contrariului, ba cutezŭ a dice, că elŭ nu a putută fi nicĭ spre folosulŭ justiţiei, în alŭ cărei serviciu suntemŭ şi unulŭ şi altulŭ.

Cum-că lupta acésta a începutŭ şi că ea necontenitŭ s'a susţinutŭ, se póte atribui nu atâtŭ luptătorilorŭ, câtŭ mai cu sémă acelora, carĭ au sciutŭ de escarea ei, au pututŭ prevedé resultatele ei şi au avutŭ puterea a o curma, şi totuşĭ nu au arătatŭ nicĭ măcarŭ bunăvoinţa a'i pune capĕtŭ.

La aceste procurorulŭ cere dela preşedintele, ca acusatulŭ sĕ se îndrume a se ţiné la obiectŭ.

Acusatulŭ observă, că cele dise s'au espusŭ mai cu sémă, ca Tribunalulŭ sĕ védă fasele ce au precedatŭ concipiarea şi espedarea telegramei şi a petiţiunei, — apoi cu consensulŭ preşedintelui a continuatŭ cam în următorulŭ chipŭ:

Lupta şi neînţelegerea între mine şi preşedintele Tribunalului regescŭ din Deva s'a începutŭ mai cu sémă de când eu, înainte de asta cu optŭ anĭ, am devenitŭ advocatŭ, şi ca atare, dilnicŭ a trebuitŭ sĕ mĕ convingŭ, că la Tribunalulŭ nostru nu mergŭ lucrurile aşa, precum trebue sĕ mérgă.

Ca omŭ crescutŭ în spiritŭ liberalŭ şi de ordine, — fórte naturalŭ că am avutŭ curagiulŭ, ca şi adĭ şi mâne, sĕ desaprobŭ cele ce am observatŭ, că se comitŭ, pe terenulŭ administraţiunei justiţiei şi nu odată am fostŭ chiar silitŭ, ca sĕ mĕ intrepunŭ, pentru a se pune la cale unele séu altele incorectităţĭ, ce nu puteau fi în folosulŭ clientelei mele.

Respectivilorŭ oficialĭ păşirea mea nu le-a convenitŭ şi prin urmare au umplutŭ capulŭ preşedintelui, spuindu-i ce facŭ eu — şi fórte firescŭ — au strmuţatŭ pe preşedintele în contra mea, spunêndu-i — de sigurŭ — şi de acele ce eu nu am disŭ, séu ce nu am făcutŭ.

Destulŭ atâta, că pentru acésta preşedintele, încredutŭ în corectitatea procedurei sale, a pusŭ ochĭ rĕi pe mine şi căuta ocasiunea, sĕ mĕ pótă prinde vr'odată în laţulŭ sĕu.

De altă parte, preşedintele Tribunalului — precum este de obsce sciutŭ — are la noi unŭ rolŭ bătătorŭ la ochĭ pe teremulŭ vieţii publice. Este sciutŭ şi aceea, ca preşedintele Tribunalului reg. din Deva, d-lŭ Dr. Franciscŭ Solyom Fekete, în comitatulŭ Huniadórei are rolŭ publicŭ, prin urmare faptele şi întreprinderile sale publice adese s'au ventilatŭ în diaristică.

Acusatorulŭ a credutŭ, séu celŭ puţinŭ a presupusŭ, că atacurile câte s'au îndreptatŭ, în publicŭ, contra d-sale, nu suntŭ şi nu potŭ fi decâtŭ numai şi numai dela mine şi decĭ duşmănia d-sale contra mea a datŭ de nutrimentŭ şi în criticarea faptelorŭ sale publice. Este decĭ uşorŭ de înţelesŭ, că d-sa şi pentru una şi pentru alta a nutritŭ o ură nespusă contra mea. Acéstă ură apoi a şi adusŭ fructele sale. (Va urma.)

Vadŭ, 9 Martie 1887.

D-le Redactorŭ! In Nr. 39 din 1887, alŭ preţuitei »Gazete,« în colóna »Scirile dilei,“ aţĭ binevoitŭ a publica o corespondinţă scrisă din comuna Şerpenĭ, în Februariu a. c. faţă cu alegerea unui membru în consiliulŭ municipalŭ alŭ comitatului Făgăraşŭ, care s'a ţinutŭ în 31 Ianuariu a. c. în numita comună.

'Mĭ ţinŭ de strictă datorinţă, ca Românŭ, a rĕspunde şi a mĕ justifica la acele învinovăţirĭ, carĭ mi se facŭ pe nedreptŭ, atâtŭ mie, câtŭ şi bĕtrânului meu părinte George Morariu, — a cărui trecutŭ, ca Românŭ, este bine cunoscutŭ de întregulŭ cercŭ pretorialŭ Şerpenĭ, — şi le respingŭ cu indignare. — Nu potŭ pricepe, cum domnulŭ corespondentŭ afirmă, că o parte din alegĕtorii Vadului, sub conducerea şi la îndemnulŭ meu ar fi votatŭ contra „Românului,“ — acésta este şi rĕmâne numai o scornitură din partea d-sale, şi póte chiar a făcut'o numai din ură personală faţă cu mine, ca aşa sĕ mĕ pótă inegri înaintea neamului meu românescŭ. Domnulŭ corespondentŭ trebuia mai ântêiu sĕ aibă informaţiunĭ esacte despre decursulŭ alegerii şi apoi sĕ scrie.

Stimate D-le Redactorŭ! Cerculŭ de alegere alŭ Şerpenilorŭ se compune din comunele Şerpenĭ, Vadŭ, Mândra, Toderiţa şi Riuşorŭ, dintre carĭ comuna Şerpenĭ — loculŭ de alegere — e locuită în partea cea mai mare de Saşĭ, şi care singură dispune apoi de 70 alegĕtorĭ — dintre carĭ numai doi suntŭ românĭ. La alegerea din 31 Ianuariu a. c., numai din comunele Vadŭ, Gridŭ şi Riuşorŭ s'au presentatŭ o parte din alegĕtorĭ — alegĕtorii saşĭ au votatŭ toţĭ — pe când din comunele Mândra şi Toderiţa, carĭ ambele aumĕră aprópe 90, nu s'au presentatŭ la urnă, afară de primarĭ, mai nicĭ unŭ alegĕtorŭ. — Se pricepe de sine, că alegĕtorii saşĭ, carĭ aşa dicêndŭ, au fostŭ acasă, toţĭ au votatŭ pentru domnulŭ prim-pretore Gáll — ungurŭ de origine şi fostŭ căpitanŭ c. r. în armata comună — care de când conduce acestŭ cercŭ pretorialŭ — şĭ-a câştigatŭ stima şi recunoscinţa tuturorŭ locuitorilorŭ prin procederea sa legală şi nepărtinitóre. — Nu potŭ nega, că şi unii dintre alegĕtorii românĭ a votatŭ pentru domnulŭ prim-pretore, dér aceştia nicĭ când la îndemnulŭ séu sfatulŭ meu, ceea ce o potŭ dovedi orĭ şi când: Alegerea a fostŭ cu totulŭ liberă şi alegĕtorii au votatŭ cu cine au voitŭ.

Acuma décă sunt eu de vină, că »Românulŭ,“ care n'a sciutŭ sĕ-şĭ câştiee atragerea şi stima alegĕtorilorŭ a cădutŭ prin înşaşĭ a sa procedere, judece lumea!

Primiţĭ ş. c. l. *Jacobŭ Morariu* not. cerc.

Dare de sémă, despre sumele incurse cu ocasiunea petrecerei cu declamaţiune şi danţŭ, arangiată la 13 Ianuariu st. n. a. c. în favórea scólei române confes. din comuna Borgo-Tiha.

Séra la cassă a incursŭ suma de 40 fl. 30 cr. şi adecă dela următorii d-nĭ:

Eliseu Danŭ 2 fl., Larionŭ Bosga 50 cr., Ionŭ Voina 1 fl., Amalia Bosga 1 fl., Stefanŭ Vrăşmaşŭ 50 cr., Tóderŭ Vrăşmaşŭ 2 fl., Simeonŭ Cionca 1 fl., Alecsandru Paşcanŭ 1 fl., Ilarionŭ Cârlanŭ 1 fl., Anchidimŭ Cândale 1 fl. 50 cr., Moisa Popŭ 2 fl., Liviu Popŭ 1 fl., Onea 1 fl., Dănilă Suţŭ 1 fl., Simeonŭ Pahone 50 cr., Stefanŭ Ciorba 1 fl., Macedonŭ Şuţŭ 1 fl., Sigmundŭ Lajos 50 cr., Simeonŭ Trifŭ 1 fl., Iacobŭ Chencinsky 1 fl. 30 cr., Bartha 1 fl., Stefanŭ Harmath 1 fl., Bogdanŭ 2 fl., Ionŭ Bălolu 1 fl. 50 cr., Wictor Wokalek 1 fl. 50 cr., Aranka Valent 1 fl., Chirilă Hânganŭ 1 fl. 50 cr., Gergelyi Dáybukát 1 fl., Keul Miklos 2 fl.. Carl Haltrich 5 fl., Georg Stegmühler 50 cr. —

După petrecere a incursŭ suma de 11 fl. 60 cr. şi anume dela d-nii:

Dr. Nicolau Hânganuţŭ 1 fl., Ionŭ Buzdugŭ 1 fl., Nicolau Părasca 1 fl., Iacobŭ Rusŭ 1 fl., Szabo 1 fl., Dionisiu Is'rate 50 cr., apoi din Lugoşŭ prin colecta M. On. d-nŭ protopopŭ Simeonŭ Tămaşŭ dela d-nii Dr. Ionŭ Majorŭ 1 fl., d-na Ecaterina Stojanŭ 1 fl., Simeonŭ Tămaşŭ 1 fl., Michaelŭ Stoica 1 fl., Michaelŭ Pereianŭ 50 cr., Dr. Jacobŭ Majorŭ 1 fl., Nicolau Nestorŭ 50 cr. şi Nicolau Popa 10 cr.

Preste totŭ au incursŭ cu ocasiunea acestei petrecerĭ suma de 51 fl. 90 cr. din carea subtrăgêndu-se spesele făcute în sumă de 23 fl. 62 cr., resultă unŭ venitŭ curatŭ în sumă de 28 fl. 18 cr. v. a. care s'a şi administratŭ direcţiunei susŭ numitei scóle cu menirea de a se acoperi din dênsa, cele mai urgente lipse ale scólei.

Folosindu mĕ de acéstă ocasiune, îmĭ permitŭ de a aduce în numele Comitetului arangiatorŭ cele mai sincere ale nóstre mulţămite tuturorŭ acelorŭ on. Domnĭ şi Dómne, carĭ prin suprasolvirĭ şi oferte marinimóse nu au întrelăsatŭ de a sprigini unŭ scopŭ pre câtŭ de sublimŭ, pre atâtŭ şi de salutarŭ, precum este şi ajutorarea scólelorŭ nóstre confesionale, atâtŭ de persecutate în diua de astădĭ şi singurele în carĭ ni se mai cultivă odorulŭ celŭ mai sfântŭ şi mai scumpŭ din lume — dulcea limbă românéscă.

Totodată esprimămŭ mulţămitele nóstre şi onor. Domnişóre: Valeria Popŭ şi Alecsandrina Sohorca, precum şi d-lui Victorŭ Avramŭ, carĭ prin declamaţiunile d-lorŭ bine esecutate au contribuitŭ fórte multŭ la rădicarea splendórei sérei precum şi m. onor. d-nŭ protopopŭ şi parochŭ localŭ Moise Popŭ, carele necruţândŭ sacrificie şi nicĭ osteneală ne-a datŭ totŭ sucursulŭ posibilŭ întru buna reuşită a petrecerei.

Borgo-Tiha, în Faurŭ 1887.

Pentru comitetulŭ arangiatorŭ *Ionŭ Dologa.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 16 Martie. — Comisiunea financiară a camerei deputaţilorŭ a acceptatŭ proiectulŭ pentru îngrijirea de vĕduvele şi orfanii militarilorŭ ca basă a desbaterei speciale. In aceeaşĭ şedinţă s'au primitŭ cele cincĭ paragrafe dintêiu. Desbaterea se continuă adĭ.

BUCURESCĬ, 16 Martie.— Scirea lui „P. Lloyd:“ Reînceperea tractărilorŭ pentru încheiarea convenţiei comerciale austro-ungaro-române se aştéptă numai după resolvarea parlamentară a noului tractatŭ de comerţŭ germano-românŭ.

PETERSBURGŬ, 16 Martie. — Fóia oficială anunţă, că în 13 Martie pe la 11 óre înainte de amédĭ au fostŭ arestaţĭ pe Newskiprospect trei studenţĭ dela universitatea din Petersburgŭ, la carĭ s'au găsitŭ bombe esplosibile. Arestaţii au declaratŭ că aparţinŭ unei asociaţiunĭ secrete criminale. Bombele ce li s'au luatŭ s'au doveditŭ la analisă ca fiindŭ încărcate cu dinamită şi cu glónţe, care erau umplute cu strichnină.

DIVERSE.

Arta de a fi omŭ sĕracŭ. — In Viena se făcŭ mai deunădĭ unŭ curiosŭ rĕmăşagŭ. Unŭ conte lăuda în clubŭ plăcerile iernei şi unulŭ dintre amicii sĕi observă într'unŭ tonŭ batjocoritorŭ: „Da, acésta o dicĭ pentru că poţĭ umbla pe stradă bine îmbrăcatŭ, învăluitŭ într'o blană preţiósă; pentru că ai în fiece minutŭ la dispoziţiă o cameră caldă, o masă îmbelşugată şi câteva pahare cu vinŭ. Te-aşĭ vedé, când ai fi unŭ omŭ săracŭ care alérgă într'o haină subţire, şi care n'are o haină de iérnă, care n'are o chilia încăldită şi care din slabulŭ sĕu câştigŭ nu scie ce sĕ facă mai ântêiu: sĕ-şĭ cumpere cărbunĭ orĭ pâne.“ — „In orĭ ce casŭ mĭ-aşĭ cumpĕra pâne, pentru că frigulŭ l'aşŭ suporta fórte uşorŭ.“ — „Tu? Nicĭ trei dile nu poţĭ sta într'o odaiă rece, notabene, rĕu îmbrăcatŭ şi rĕu şi nendestulitorŭ nutritŭ.“ — Aşa! Pentr'unŭ rĕmăşagŭ mĕ obligŭ sĕ ducŭ optŭ dile de amară sĕrăciă.“ — »Bine«, dise baronulŭ M., „eu primescŭ rĕmăşagulŭ. Celŭ ce perde dă celorŭ de faţă unŭ prândŭ cu şampania *ad libitum* şi dăruesce o sumă însemnată pentru scopurĭ filantropice.“ — „Primescŭ!“ In diua următóre, la o temperatură de 6° Celsius, fù instalatŭ contele W. ca omŭ sĕracŭ. O locuinţă neîntrebuinţată în casa baronului M. îi fù pusă la disposiţiă. O masă rósă de carĭ (vermĭ), unŭ scaunŭ la felŭ, unŭ patŭ putredŭ cu o saltea de paiă şi o luminare înţepenită în gâtulŭ unei sticle formau mobiliarulŭ. Pe lângă aceea unŭ ochiu de ferésră fù spartŭ dintr'adinsŭ şi lipitŭ cu hârtiă după cum se obicinuesce în cuiburile sĕrăciei. Dreptŭ judecatŭ, sórta contelui nu era sĕ fiă una dintre cele mai neîndurate. Se presupusese chiria ca plătită, aşa că elŭ nu avea sĕ îngrijéscă decâtŭ numai pentru ale traiului.

Unŭ pictorŭ sĕracŭ, cunoscutŭ alŭ baronului, carele pentru 50 colĭ aşa numite „de migdale«, ce le colora, căpĕta 40 cr., avea sĕ servéscă ca modelŭ. Contele W. căpĕtă aşadĕr o cutiă cu colorĭ şi unŭ numĕrŭ óre-care de colĭ, trebuindŭ sĕ se susţină din câştigulŭ lucrului sĕu. Se instală unŭ comitetŭ supraveghiătorŭ şi astfelŭ se puse lucrulŭ în mişcare. Duminecă diminéţa căpĕtă contele W. dela muşteriulŭ sĕu cu mărinimiă unŭ aconto de 30 cr. şi începù la 9 óre lucrulŭ. Deórece i se luase paltonulŭ de érnă şi nevoindŭ sĕ 'mpingă prea departe gluma, i se puse la disposiţiă unŭ servitorŭ, care sĕ'i cumpere nutrimentulŭ necesarŭ. Sub supraveghiarea unui membru alŭ comitetului, servitorulŭ aduse contelui pentru cei 30 cr. o supă ferbinte, ceva cârnaţŭ şi pâne, unŭ paharŭ de rachiu ordinarŭ şi două ţigărĭ şi mai ordinare. Contele lucra neobositŭ, séra câştigase érăşĭ 30 cr. Suma ar fi fostŭ şi mai însemnată, décă nu ar fi fostŭ silitŭ contele sĕ se scóle de repeţite orĭ spre a face gimnastică, ca sĕ 'şĭ încăldéscă membrele corpului înţepenite de frigŭ. Nóptea sgriburĭ cumplitŭ sub uşóra învĕlitóre, şi aerulŭ celŭ umedŭ şi rece, care pĕtrundea prin feréstra cea spartă, îlŭ chinuĭ cumplitŭ. Cu tóte astea se puse şi în diua urmatóre pe lucru. Séra însĕ câştigase numai 20 cr. Delicatele şi bine îngrijitele luĭ mânĭ erau aspre, crepate, şi degetele'i îngheţate, abia mai putea ţiné penelulŭ. A treia di era gerulŭ atâtŭ de aspru, încâtŭ se îndestuli contele W. cu o céscă de supă, cu o feliă de pâne şi cu o ţigară rea, întrebuinţândŭ restulŭ banilorŭ sĕi pentru ca sĕ cumpere cărbunĭ. Aceştia arseră în mica sobă de ferŭ într'o jumĕtate de óră şi apoi se făcŭ totŭ aşa de frigŭ ca şi mai înainte, ba şi mai frigŭ. Resultatulŭ: 10 cr. câştigŭ. Mercurĭ abia mai putù contele W. sĕ 'şĭ părăsécă aşternutulŭ. Membrele îi refusară serviţiulŭ, îi fù imposibilŭ d'a mai lucra. Incă odată încercă elŭ sĕ 'şĭ adune puterile, dér pe la prândŭ energia îi fù înfrântă şi curêndŭ după aceea se declară învinsŭ, spre bucuria comitetului, care începuse a se îngriji... Grea artă este, mai cu sémă érna, a fi sĕracŭ... La splendidulŭ prândŭ ce dĕdù contele W., beù elŭ celŭ dintêiu paharŭ pentru prosperitatea asilurilorŭ de încăldire, în alŭ cărorŭ fondŭ s'a vĕrsatŭ şi însemnata sumă perdută în acestŭ rĕmăşagŭ.

O fată care dórme de 3 anĭ şi 9 lunĭ.— La Thenelles, cantonulŭ Ribemont, arondismentulŭ Saint-Quentin (Aivne), Francia, o fată, anume Margareta Boyenval, dórme de 3 anĭ şi 9 lunĭ. Slăbiciunea ei este fórte mare; membrele îi suntŭ înţepenite, ochii închişĭ, dinţii încleştaţĭ, respiraţiunea normală, pulsulŭ regulatŭ, dér slabŭ şi încetŭ. Unŭ doctorŭ care o visitéză asigură, că Margareta póte sĕ trăiéscă încă multŭ timpŭ astfelŭ, avêndŭ în vedere că tóte organele suntŭ sănĕtóse şi bine constituite.

Execuţiunĭ electrice. — Legislatura statului New-York, în ultima sa şedinţă, a numitŭ o comisiune spre a studia modulŭ celŭ mai bunŭ de a trimite pe cineva pe cealaltă lume séu a executa pedépsa cu mórte. După o examinare minuţiósă comisiunea recomandă sĕ se desfiinţeze spândurătórea şi în loculŭ funiei sĕ se pue bateria electrică. Acestŭ chipŭ de execuţiune este mai umanŭ, pentru că e absolutŭ fără durere şi mai sigurŭ, deórece mórtea e instantanee şi în fine nu isbesce aşa durerosŭ pe cei care asistă la execuţiune.

Monştrii. — „Liberalulŭ« din Iaşĭ spune, că femeia Casandra, din cătunulŭ Iacobenĭ, comuna Şipotele, plasa Bahluiu-Cârligătura, a născutŭ la 6 lunĭ doi copii morţĭ, de sexŭ femeescŭ, împreunaţĭ unulŭ de altulŭ faţă la faţă, avêndŭ mânile unulŭ pe umerile altuia, cu nisce degete lungĭ. Unulŭ din ei însĕ n'avea degetele dela picióre. Lĕuza fiindŭ greu bolnavă i se dă căutarea cuvenită, ér monstrii au fostŭ trimişĭ la muzĕu.

(†) **Necrologŭ.** — In numele meu şi alŭ tuturorŭ consângenilorŭ, cu inima înfrântă de durere aducŭ la cunoscinţa amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ, că iubitulŭ meu frate **Maximilianŭ Lica**, jude regiu în pensiune, după o scurtă, dér grea suferinţă, în nóptea de 13 spre 14 Martie a. c. la 1 óră după miedulŭ nopţii în alŭ 59-lea anŭ alŭ etăţei, dându-şĭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mâna Creatorului s'a depărtatŭ la cele eterne. Rĕmăşiţele pămêntescĭ se vorŭ înmormênta în cimiteriulŭ din Sângeorgiu în 16 l. c. la 10 óre a. m.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternă!

Sângeorgiu, în 14 Martie 1887.

Danilă Lica, advocatŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Martie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	109 85
Rentă de hârtiă 5%	89 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120.60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.75
Renta de hărtiă austriacă	80.90
Renta de arg. austr.	81.25
Renta de aurŭ austr.	110 90
Losurile din 1860	133.—
Acţiunile băncei austro-ungare	865.—
Act. băncei de creditŭ ung.	295.75
Act. băncei de creditŭ austr.	276.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.00
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.75
Londra 10 Livres sterlinge	128.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88 —	89—
Renta rom. amort. (5%)	91½	92½
» convert. (6%)	83—	84—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	99—	100—
» „ „ (5%)	82¾	84¼
» » urban (7%)	96—	97—
» » » (6%)	90—	91—
» » » (5%)	78—	79—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	19.—	20.—
Bancnote austriace contra aurŭ	1.98	2.00

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.50
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.02	»	10 08
Lire turcescĭ	»	11.43	»	11.46
Imperialĭ	»	10.43	»	10.46
Galbenĭ	»	5.94	»	5·90
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.--
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.½
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

218/1886. t. k. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Rusu Nicolae végrehajtatonak Bálint Márton végrehajtást szenvedő elleni 300 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék területén lévö a Tatrang község határán fekvö a tatrangi 441 tjkvben A + 731, 732 és 3018 hrsz. fekvőre 904 frt. ezennel megálapitatt kikiáltási árban, valamint a tatrangi 444 tljkvben felvett. A + 3447 és 3449 hrsz. fekvőre az árverést 55 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennti ingatlanok az 1887. évi Aprilis hó 9-ik napján délelőtti 9 órakor Tatrang község iródájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át végrehajtató és képviselője hivételének készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelőlt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Brassó, 1887. évi Január hó 22-ik napján.

A kir. törvényszék mint tkkvi hatóság.

Deési, elnök. Jakab Alajos, jegyző.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Cluşiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6.03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	--
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Cluşiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4.52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	--
Alba-Inlia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ